

Бухаріна Людмила Михайлівна

кандидат наук з держ. управління, Запорізький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ

Електроенергетика – базова галузь національної економіки, яка потребує для свого відновлення та розвитку значних інвестиційних вкладень як внутрішніх, так і іноземних інвесторів, адже енергетика, ядерна безпека й охорона навколишнього природного середовища віднесені до пріоритетних напрямів взаємодії при співпраці між Україною та Європейським Союзом.

Складне економічне та фінансове становище підприємств електроенергетичної галузі зумовило необхідність фінансування проектів реабілітації об'єктів електроенергетики через залучення коштів міжнародних фінансових організацій – Європейського банку реконструкції та розвитку, Світового банку, а також іноземних комерційних банків.

Разом із міжнародними фінансовими організаціями готуються до реалізації нові проекти, розробляються нові форми залучення інвестиційних ресурсів, що базуються на різних співвідношеннях державного та приватного капіталу [1].

Однак існує ряд факторів, які стримують надходження інвестицій в електроенергетику:

- збитковість підприємств електроенергетики;
- завуальованість процесів у сфері корпоративних відносин;
- відсутність єдиної позиції у влади щодо базових засад інвестування в електроенергетику.

Що стосується практичних аспектів реалізації інвестиційної діяльності в електроенергетиці, то українські науковці та законодавці розрізняють три правові форми інвестиційної діяльності: корпоративна, договірна та змішана, яка поєднує в собі ознаки двох попередніх форм [2].

Заслугує на увагу те, що проект Закону України «Про особливості приватизації в електроенергетиці» передбачає зарахування коштів, отриманих від приватизації об'єктів електроенергетики, до спеціального фонду Державного бюджету України в повному обсязі. Кошти із спеціального фонду використовуватимуться на фінансування капітального будівництва об'єктів електроенергетики.

Отже, реалізація продуманих та ефективних проектів є передумовою подальшого розвитку української енергетики з метою переорієнтації на власні енергоресурси, освоєння нових високоефективних енергозберігаючих технологій спалювання низькоякісних видів вугілля та розв'язання екологічних проблем в електроенергетичній галузі.

Література

1. Информационно-аналитический портал «Энергобизнес». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-b.com.ua/>.
2. Шевцов А.І. Енергетика України на шляху до Європейської інтеграції. – Дніпропетровськ, 2008.

Волков Володимир Петрович

доктор технічних наук, професор, Запорізький національний університет

АНАЛІЗ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

В Україні склалася специфічна ситуація, що характеризується поєднанням значної зацікавленості в іноземних інвестиціях і перманентно несприятливого інвестиційного клімату, який є віддзеркаленням загальної макроекономічної і політичної нестабільності, нерозвинутості ринкової інфраструктури, високого рівня бюрократизації і корумпованості, недостатньо продуманої і не ефективної політики залучення іноземного капіталу. До 1996 р. режим іноземного інвестування в Україні характеризувався, з одного боку, нестабільністю і деякою непередбачливістю, що пояснювалося відсутністю належного правового досвіду, та диктувала потребу внесення коректив в інвестиційне законодавство, а з іншого боку, акцентування уваги на наданні різноманітних пільг (перш за все, податкових) іноземним інвесторам, створюючи для них переваги перед підприємствами з національним капіталом. Однак цей підхід не лише не викликав відчутного зростання великомасштабних іноземних інвестицій, але й призвів до погіршення умов конкуренції на вітчизняному ринку та суттєвого зниження конкурентоспроможності підприємств без іноземного капіталу. Окрім цього, система преференційного податкового режиму щодо іноземного інвестора створила ідеальні умови для ухилення від оподаткування господарських суб'єктів, що залучали іноземні інвестиції, які не спрямовувалися на покращення технологічної бази та підвищення управлінського досвіду, а часто призводили до «втечі капіталу» за кордон.

Нерезультативність наведеного підходу стала причиною перегляду концепції залучення іноземних інвестицій в українську економіку, що призвело до зміщення акценту з пільг та гарантій для іноземних інвесторів до створення однакових умов для підприємств як з іноземним, так і з українським капіталом. Але збереження норм щодо вибіркового надання за рішенням уряду податкових пільг для реалізації конкретних інвестиційних проектів в українських умовах панування лобістських угруповань призвело до спотворення параметрів конкуренції та переходу до оперування нерівноважними цінами, наслідком чого є порушення раціональної системи використання ресурсів. Іншими негативними характеристиками існуючого режиму іноземного інвестування в Україні є збереження дискримінаційних, щодо іноземних інвесторів умов участі в інвестиційних процесах та відсутність ефективного регулювання земельних відносин, пов'язаних з інвестуванням з-за кордону (іноземні інвестори не лише не мають прав на придбання земельних ділянок у свою власність, але часто не можуть отримати права оренди землі або відповідних гарантій, що є результатом сваволі й корумпованості місцевих органів влади). Серед перешкод здійснення іноземного інвестування в Україну і створення спільних підприємств є неефективна податкова політика, яка не стимулює нагромадження і реінвестування капіталу, примушуючи його обертається в тіньовій економіці, і низький ступінь розвитку фінансово-банківської інфраструктури. Таким чином, передумовами зростання закордонних інвестицій в українську економіку є як політичні чинники, так і активізація ринкових реформ в Україні.